

**CENTAR
ZA KULTURNE
DJELATNOSTI**

BROŠURA

„TATA OD FORMATA“

ISTRAŽIVANJE O RODITELJSKIM ULOGAMA U HRVATSKOJ

Izdavitelj: Centar za kulturne djelatnosti

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo za demografiju,
obitelj, mlade i socijalnu politiku

Centar za kulturne djelatnosti
Savska cesta 3
10 000 Zagreb
Hrvatska

OIB: 66197971625
MB: 2330369
Tel.: +385 (0)1 4828 776
Fax: +385 (0)1 4828 775
E-mail: office@ckd.hr

Sadržaj:

1. UVOD	3
2. Uloga oca u suvremenoj obitelji	4
2.1. Uloga oca u ranom razvoju djeteta	4
2.2. Roditeljska uloga oca i majke.....	5
2.3. Mijenjanje strukture obitelji	6
2.4. Ravnopravno roditeljstvo	7
3. Ciljevi, problem i hipoteze istraživanja	8
4.METODOLOGIJA.....	9
5.REZULTATI.....	10
5.1.Socio-demografski podaci	10
5.2.Stavovi očeva o roditeljskoj ulozi	14
5.3.Stupanj osobnog zadovoljstva	30
6.RASPRAVA.....	32
7.ZAKLJUČAK	35
8.LITERATURA.....	36

1. UVOD

Udruga Centar za kulturne djelatnosti provodi projekt „Tata od formata“ koji odgovara ,na problem društvenog položaja očeva, pozicije oca u suvremenoj obitelji i veće uključenosti očeva u obiteljski život.

Projekt polazi od česte pretpostavke kako žene i muškarci nisu ravnopravni u obiteljskom životu i roditeljskoj ulozi. Ovim projektom nastojimo razbiti predrasude da žena mora ostati kod kuće i obavljati sve kućanske i roditeljske obveze, a da su očevi više prisutniji na poslu nego kod kuće. Postoje blogovi, stranice, časopisi, filmovi koji prate, obrađuju temu majčinstva, govore o trudnoći i iščekivanju djeteta iz ženske perspektive, ali gotovo da ne postoji ništa ili vrlo malo što daje mušku perspektivu, muški pogled na roditeljstvo i ulogu koja mu se sprema rođenjem djeteta. Angažman muškarca je nužan za ravnopravnost u obitelji. Kod procjene problema smo se vodili istraživanjem International Men and Gender Equality koje je pokazalo kako muškarci zapravo žele biti više s djecom kod kuće, nego provoditi vrijeme na radnom mjestu. U Hrvatskoj se čak 61% muškaraca izjasnilo da bi voljeli više vremena provoditi s djecom, no to im ne dozvoljava ekonomska situacija i krutost poslovnog sektora, koje nije fleksibilno prema osobama koje imaju djecu i obitelji.

Provedba ovog projekta je uključivala i provedbu online anketnog upitnika među 61 ispitanika s područja Zagreba i Slavonskog Broda. Uzorak ispitanika su činili isključivo očevi u dobnom periodu od 18-65. Ovaj uzorak je odabran s obzirom na unaprijed postavljene projektne zadatke. Rezultati provedenog istraživanja su pokazali da većina ispitanika doživljava ulogu majke i očeva ravnopravno, posebice u podjeli obiteljskih obaveza i brizi za djecu. No, pokazale su se određene razlike u stavovima ispitanika s njihovim zadovoljstvom u osobnim životom.

2. Uloga oca u suvremenoj obitelji

Uloga očeva i muškaraca u društvu se znatno promijenila u današnje vrijeme u odnosu na njihov položaj prošlog stoljeća. U prošlosti je uloga muškaraca najčešće bila društveno definirana kao hranitelja obitelji koji nemaju aktivnu ulogu u odgoju i brizi za djecu. Također, istraživanja su pokazala kako su postojali određeni stereotipi o očevima kao strogim i autoritarnim figurama, dok su majke percipirane isključivo kao kućanice koje svoje živote isključivo posvećuju brizi o djeci i obiteljskom životu. U današnje vrijeme situacija se znatno promijenila te su se majčinske i očinske uloge u obitelji izjednačile. Štoviše, percepcija očeva se sada znatno mijenja te oni preuzimaju različite odgovornosti koje su tradicionalno definirane kao majčinske uloge. Stereotipi o muževnosti i ženskosti polagano nestaju te se proširuju i stvaraju nove definicije ovih uloga u društvu. Novija istraživanja (Cvrtnjak, Miljević-Ridički, 2013) pokazuju da kod mlađih muškaraca postoji trend većega uključivanja u život obitelji i bavljenje djecom. Dobiveni podatci pokazuju da se očevi uključuju u niz aktivnosti sa svojom djecom. Uloga oca se mijenja – od tradicionalnoga oca koji se uglavnom brinuo za materijalnu sigurnost obitelji do suvremenoga oca uključenoga u odgoj i brigu o djetetu. Stvaranje ravnopravnijih odnosa majki i očeva u obitelji pridonosi cjelovitom i pozitivnom razvoju djeteta.

2.1. Uloga oca u ranom razvoju djeteta

Istraživanja naglašavaju važnost prisutnosti i aktivne uloge oca u ranom razvoju djeteta pogotovo tijekom prvih 30 mjeseci života. Pokazuje se kako su intelektualne vještine veće u djece čiji su očevi uključeni u igru s njima od najranijih dana. Utjecaji očeva bavljenja djetetom očit su u kasnom djetinjstvu, adolescenciji i odrasloj dobi kad se očevi njima više i ne bave. Rezultati različitih istraživanja djece čiji su očevi intenzivno sudjelovali u njihovom odgoju, upućuju na povećane kognitivne i socijalne sposobnosti te djece, izraženiju empatiju, smanjenu sklonost stereotipnom razmišljanju o spolovima te bolju emocionalnu

samokontrolu. Uloga oca u odgoju djeteta može utjecati i na razvoj govora kod djeteta. Pozitivan odnos između oca i djeteta utječe na uspješan i cjeloviti razvoj djeteta. Također, djeci je potrebna ravnoteža u odnosu autoriteta oca i majke te stila odgoja. Očevo sudjelovanje u djetetovom odgoju pozitivno utječe na funkcioniranje obitelji tako što majci omogućava više slobodnog vremena za vlastite potrebe. Prema istraživaču Goldmanu, ključni prediktor uključivanja očeva u učenje djece je otac koji je vrlo rano uključen u njihovu brigu. Kada su roditelji ravnopravni u svojoj obiteljskoj ulozi, nego u obiteljima gdje su zadaće podijeljene prema spolu, imaju veću vjerojatnost da će potencijalne sukobe riješiti mirno i kompromisno. Tijekom zadnjih 30 godina, smanjena je razlika između vremena posvećenog brizi za djecu između majki i očeva (Bianchi, 2000; prema Dumont i Paquette, 2013.) što je rezultat toga što su žene postale aktivnije kao radna snaga i došlo je do promjene stavova prema očevoj uključenosti u odgoj i brigu za djecu (Cabrera, Tamis-Lemonda, Bradley, Hofferth, i Lamb, 2000; Plecki i Masciadrelli, 2004; prema Dumont i Paquette, 2013).

2.2. Roditeljska uloga oca i majke

Očevi su biološki i djelomično socijalno različiti od majki što se očituje i u njihovom roditeljstvu. Očevi imaju drukčiji stil komunikacije i interakcije s djecom nego majke. Do 8. tjedna starosti, novorođenčad može prepoznati razliku između njihovih majki ili očeva u interakcijama. Za majke je tipično da se obraćaju djeci na način sličan onom kojim dijete govori odnosno da pojednostavljaju svoje riječi. S druge strane, očevi su manje skloni modificirati svoj jezik za dijete te mu se obraćaju svojim normalnim načinom govora, koriste više imperativa i izjavnih rečenica te govore na način koji privlači pažnju. Najveći doprinos očeva dolazi kroz igru. Dok se majke s djecom igraju na način da privlače njihovu pažnju i pokazuju im igračke, očevi preferiraju fizičke igre. Način na koji se igraju je nepredvidljiviji, više fizički stimulirajući i pobuđujući za dijete nego što je to način na koji se igraju majke. Očevi potiču kompetitivnost dok majke potiču pravednost u odnosima. Očevi potiču nezavisnost, dok majke potiču osjećaj zaštićenosti. Igra očeva sa sinovima je takva da u većoj mjeri potiče vizualno i lokomotorno istraživanje kao i finu motoriku, dok su očeve interakcije

s kćerima karakterizirane verbalnim igrama i socijalnom konverzacijom. Očevi pomažu i djevojčicama i dječacima naučiti zdravu ravnotežu između poslušnosti i agresije. Djeca trebaju majčinu mekoću, jednako kao i očevu grubost. Oboje nude sigurnost i pouzdanje na svoj način komunicirajući ljubav i fizičku intimnost. Očevi imaju tendenciju poštivati i provoditi pravila sistematično i bez kompromisa što uči djecu objektivnosti kao i posljedicama dobrog i lošeg ponašanja. Majke su sklonije opraštati neposluh i pokazivati suosjećanje što djeci nudi osjećaj nade. Očevi, više nego majke, djecu uče rješavanju problema i traženju rješenja. Dopuštaju djeci da dođu do vlastitih zaključaka, bez obzira na vrijeme koje im je možda potrebno. Ponovno, svaki stil sam za sebe nije dobar, ali zajedno, kreiraju zdravu, odgovarajuću ravnotežu. Ponaša li se dijete prikladno određenom spolu nešto je što u većoj mjeri brine očeve nego majke. Oni imaju posebno velik utjecaj na usvajanje spolnih uloga kod dječaka. Otac dječaku predstavlja model čije ponašanje on promatra i na taj način uči što je primjereno za njegov spol (URL2).

2.3. Mijenjanje strukture obitelji

U društvu se javlja transformacija obitelji kao temeljne socijalne zajednice. Obitelj se smanjila, sve je više samačkih kućanstava, jednoroditeljskih obitelji, izvanbračne djece i neformalnih veza. Postoji značajan utjecaj obiteljske strukture na odrastanje djeteta. Obitelj kao primarna društvena grupa čini neizbježnu sredinu svakog pojedinca. Kada se pokušavaju ustanoviti uzroci delinkventnog ponašanja djece obitelj postaje mogući uzrokujući faktor. Stoga, raznovrsne promjene unutar obitelji i narušavanje strukture obitelji zahtijevaju posebnu pozornost. Promjene u strukturi obitelji nailaze na različite društvene reakcije, a negativan stav društva prema jednoroditeljskim obiteljima može izazvati društvenu ranjivost ove skupine. Jednoroditeljske obitelji suočene su s predrasudama okoline koje su osobito izražene prema osobama koje su rodile izvan braka i rastavljenim osobama. Kvalitetni odnosi među roditeljima su ključni za pravilan i zdrav razvoj djeteta. Obitelj je najvažnija zajednica za pojedinca u kojoj dijete stječe osnove za funkcioniranje na svim područjima života poput emocionalnog, socijalnog, moralnog i intelektualnog kapaciteta. Broj djece koja odrastaju u obiteljima bez jednog roditelja u Hrvatskoj znatno se povećao posljednjih godina. U

Hrvatskoj najveći broj samohranih roditelja još uvijek čine žene. Promjene u strukturi obitelji nailaze na različite društvene reakcije. Samohrani roditelji često su suočeni s predrasudama okoline koje su osobito izražene prema razvedenim osobama i osobama koje su rodile izvan braka. O ženama samohranim majkama se u nekoj mjeri i govori, ali samohrani očeви predstavljaju društvenu grupu koja je do sad bila vrlo zanemarena i prešućivana. Oni sami za sebe govore da se osjećaju „nevidljivima“, usamljenima i društveno izoliranima. Prema NOMAH-u (Nacionalna organizacija muškaraca Hrvatske prema Fišer i sur., 2007), majke su favorizirane u slučaju samohranog roditeljstva, a u brakorazvodnim parnicama u 97% slučajeva djecu se dodjeljuje majci. Muškarci su ujedno svjesni da su sami odgovorni za takav položaj jer prema podacima navedene udruge, oko 60% muškaraca sami pristaju da dijete ostane kod majke na skrbi (Raboteg-Šarić, Pećnik, Josipović, 2003).

2.4. Ravnopravno roditeljstvo

„Tata od formata“ naglašava važnost ravnopravnog roditeljstva za cjeloviti razvoj djeteta. Ravnopravno roditeljstvo omogućuje svakom djetetu da ostvari maksimalno kvalitetnu emocionalnu vezu sa oboje roditelja kroz sve zajedničke aktivnosti u životu djeteta i roditelja. Nadalje, omogućuje svakom djetetu stalni maksimalni kontakt s oboje roditelja u slučaju kad roditelji ne žive u istom kućanstvu ili kad jedan ili oboje roditelja zbog posla duže nisu u mogućnosti biti s djetetom. Također, djetetu je osiguran nesmetan pristup široj obitelji svakog roditelja te je svakom roditelju nesmetan pristup svim aspektima života djeteta. Roditelje se ne stereotipizira po rodnom kriteriju te se omogućuje roditeljima ravnopravno ostvarivanje prava i obaveza s obzirom na roditeljsku ulogu i na djecu. Ove pretpostavke se temelje na mnoštvu vanjskih kriterija i društvenih čimbenika počevši od rada ženskih udruga koje potiču žene na stjecanje obrazovanja i ekonomsku samostalnost, sve je više i majki koje rade izvan kuće, kao što su prije većinom radili očeви. Više otac nije onaj koji sam zarađuje niti majka nije ona koja sama skrbi za dom i djecu. Time oboje roditelja ima više mogućnosti baviti se odgojem djeteta, što je prvenstveno dobro za dijete. Nadalje, relevantna znanstvena istraživanja u posljednjih nekoliko desetljeća naglašavaju ravnopravno roditeljstvo,

dostupnost i trajnu uključenost oba roditelja u život djeteta te sposobnost roditelja da zajednički donose odluke je ključno za cjeloviti razvoj djece (URL1).

3. Ciljevi, problem i hipoteze istraživanja

Opći ciljevi projekta Tata od formata su bili slijedeći:

- povećati osviještenost javnosti o važnosti veće uključenosti očeva u svoju roditeljsku ulogu i razbijanje stigme oko uvjerenja da su muškarci manje uključeni u roditeljski život od žena
- uspostava održive dugoročne platforme za rad s muškim članovima obitelji i djece i povećanje vidljivosti problematike neprisutnosti oca u obiteljskim aktivnostima
- promoviranje demokratskih načela tolerancije, altruizma, poštivanje različitosti i borbe protiv diskriminacije na svim razinama

Specifični ciljevi projekta su:

- istraživanje o ulozi i perspektivi žena i muškaraca kod roditeljstva
- snimanje dokumentarnog filma s tematikom muške perspektive o roditeljstvu kako bi javnost potaknula na razmišljanje o trenutačnom socijalnom i demografskom aspektu uloge muškarca u kreiranju obitelji
- organiziranje projekcije filma u školama grada Zagreba i Brodsko-posavske županije prilikom kojih ćemo učenike educirati i poticati o važnosti ravnopravnosti muškaraca i žena kod sudjelovanja u obiteljskom životu

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati percepciju ravnopravnosti i zadovoljstvo vlastite roditeljske i obiteljske uloge.

U skladu s postavljenim ciljem istraživanja formulirani su slijedeći istraživački problemi:

1. Ispitati percepciju očeva o ravnopravnosti sudjelovanja oca i majke u obiteljskom životu.
2. Ispitati stavove očeva o zadovoljstvu podjelom obiteljskih, financijskih i kućanskih obaveza u njihovoj vlastitoj obitelji.

Hipoteze:

1. Očevi trebaju jednako i ravnopravno sudjelovati u obiteljskim i roditeljskim obavezama kao i majke.
2. Očevi smatraju kako postoji neravnopravna podjela obiteljskih, roditeljskih i financijskih obaveza.

4.METODOLOGIJA

U istraživanju je sudjelovalo 61 ispitanik, upitnik je bio namijenjen isključivo muškarcima odnosno onima koji su očevi. Ovaj uzorak je odabran na temelju postavljenih ciljeva projekta „Tata od formata“ koji su ciljali na mišljenja, iskustva i stavove očeva o ravnopravnosti majčinske i očinske roditeljske uloge.

Upitnik je konstruiran na temelju već postojećeg istraživanja (Jugović, 2004) odakle su preuzeti elementi o stavovima očeva o ravnopravnosti roditeljske i obiteljske uloge oca i majke, kao i zadovoljstvo vlastitom situacijom o ravnopravnosti u obitelji. Socio-demografski podaci obuhvaćaju dob, najvišu razinu obrazovanja, veličinu mjesta u kojoj žive, broj vlastite djece, dobnu skupinu kojoj pripadaju djeca, radni status i visinu dohotka.

5.REZULTATI

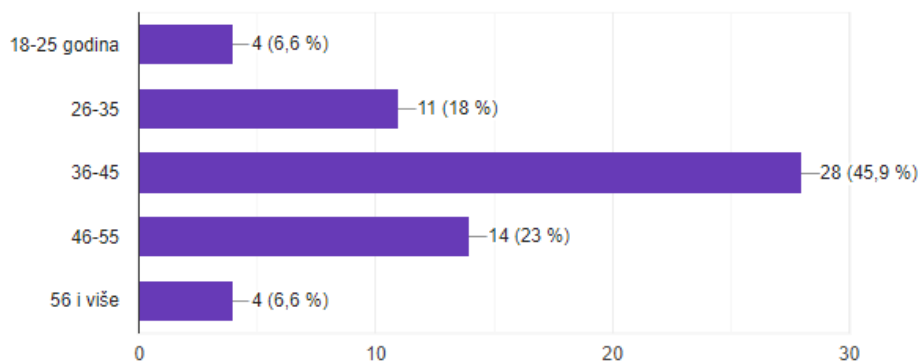
5.1.Socio-demografski podaci

Najveći broj ispitanika je označio kako pripada dobnoj skupini od 36-45 (45,9%), a najmanje njih pripada skupini od 18-25 (6,6%) i 56 i više (6,6%).

Molimo odaberite dobnu skupinu kojoj pripadate.

61 odgovor

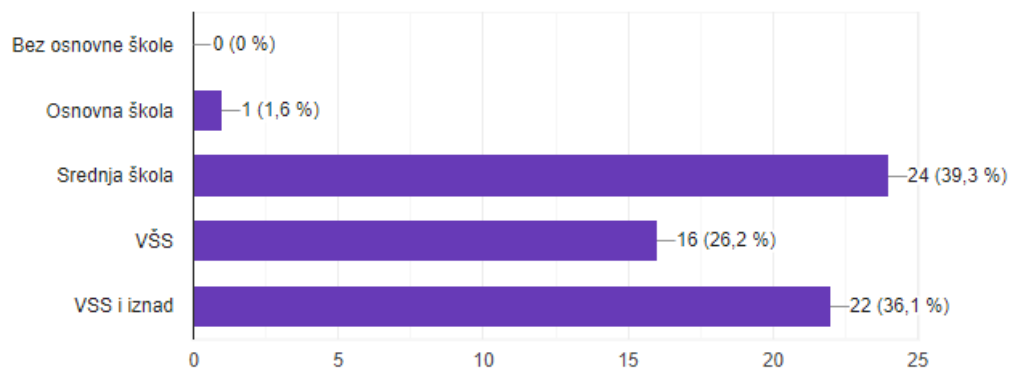

Nadalje, ispitanici najčešće označavaju kako imaju završenu srednju školu njih 24 (39,3%), a nitko nije označio kako je bez osnovne škole (0).

Molimo označite najvišu razinu Vašeg obrazovanja.

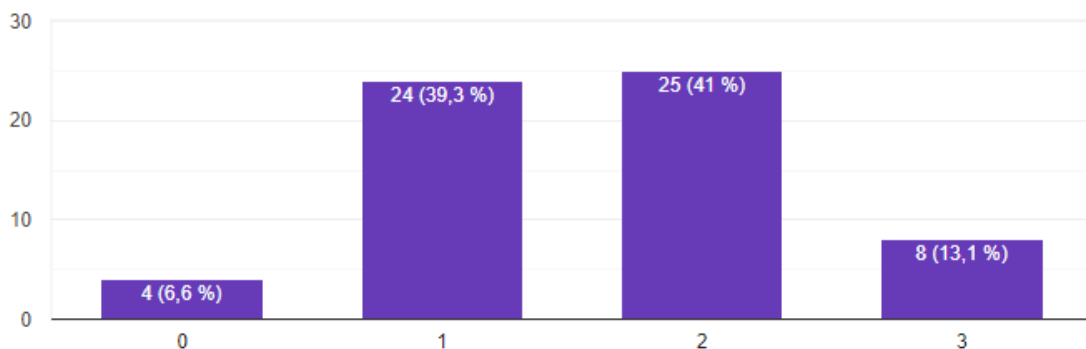
61 odgovor

Najveći broj ispitanika ima dvoje djece 25 (41%), a najmanji broj ispitanika označava kako ima troje djece 8 (13,1%).

Molimo napišite koliko imate djece.

61 odgovor

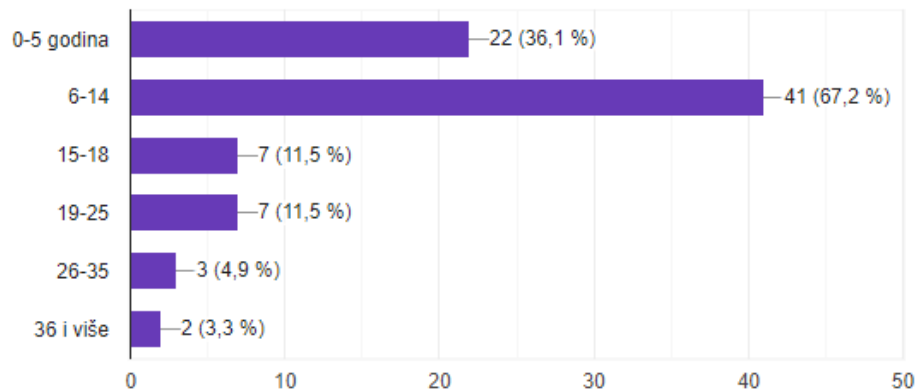

Najveći broj ispitanika odgovara kako njihova djeca imaju između 6-14 godine, njih 41 (67,2%), a najmanji broj ispitanika navodi kako im djeca imaju 36 i više godina, njih 2 (3,3%).

Molimo označite dobnu skupinu kojoj pripada Vaše dijete/djeca:

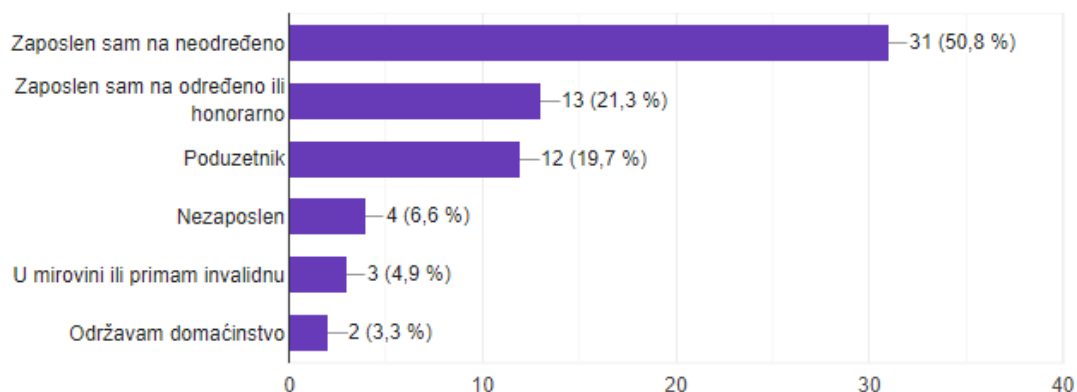
61 odgovor

Nadalje, najveći broj ispitanika označava kako je zaposlen na neodređeno 31 (50,8%), a najmanji broj ispitanika navodi da održavaju domaćinstvo 2 (3,3%).

Molimo označite svoj radni status.

61 odgovor

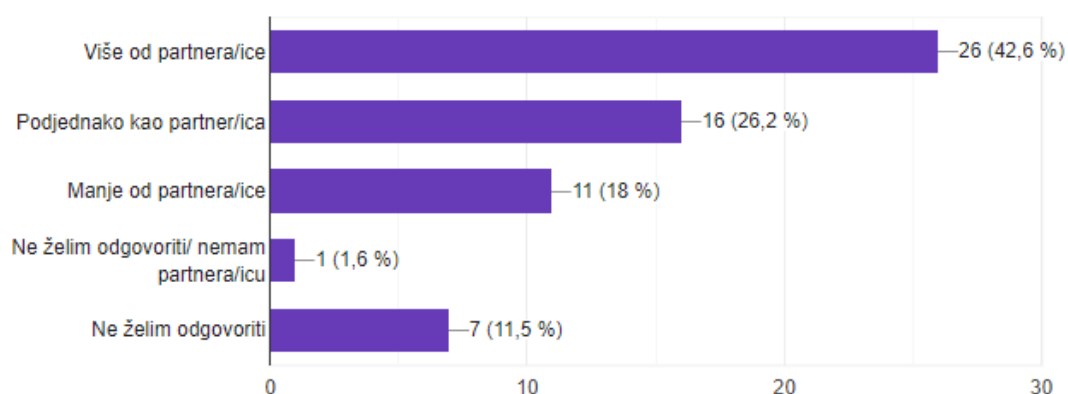

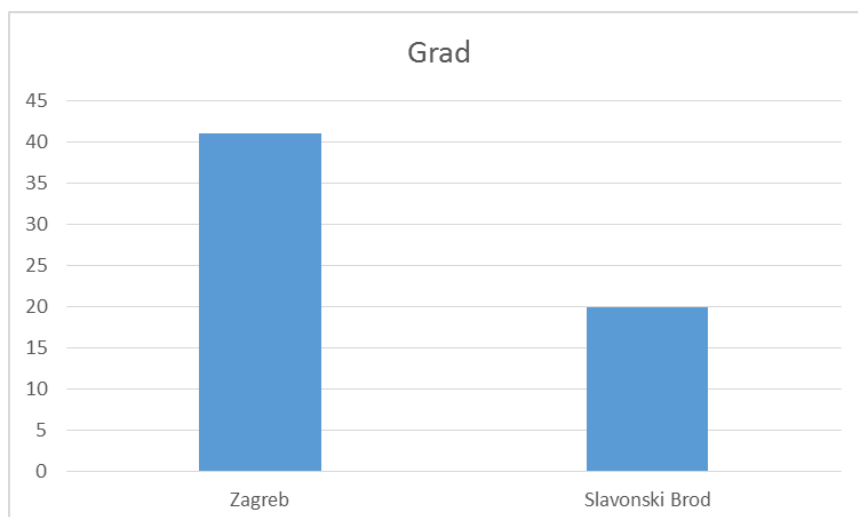
Većina ispitanika navodi kako zarađuje više od svoje partnerice 26 (42,6%), a najmanji broj ispitanika označava da ne želi odgovoriti ili nema partnericu 1 (1,6%).

Molimo označite visinu svog dohotka.

61 odgovor

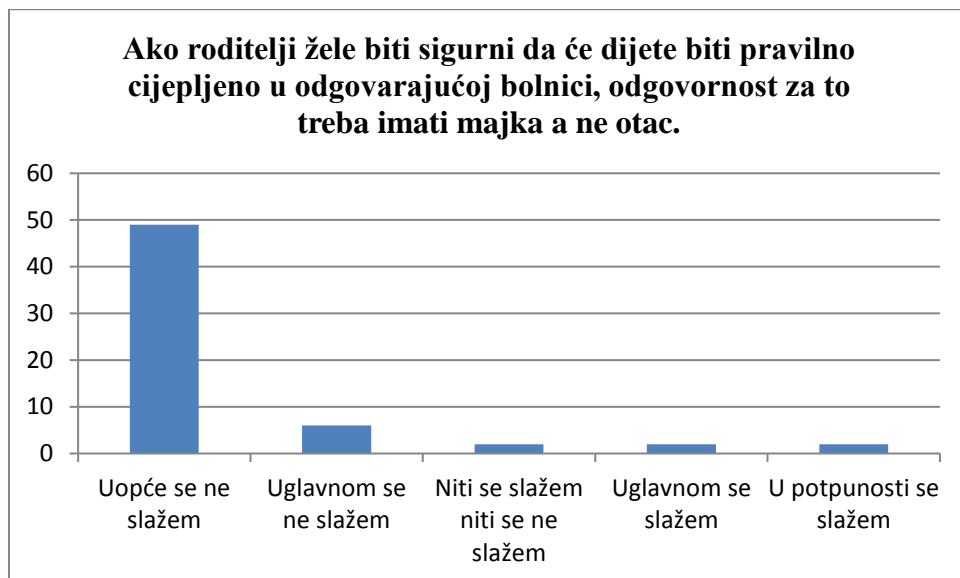

Nadalje, većina ispitanika dolazi iz grada Zagreba njih 41 (67,21%), a iz Slavonskog Broda njih 20 (32,79%).

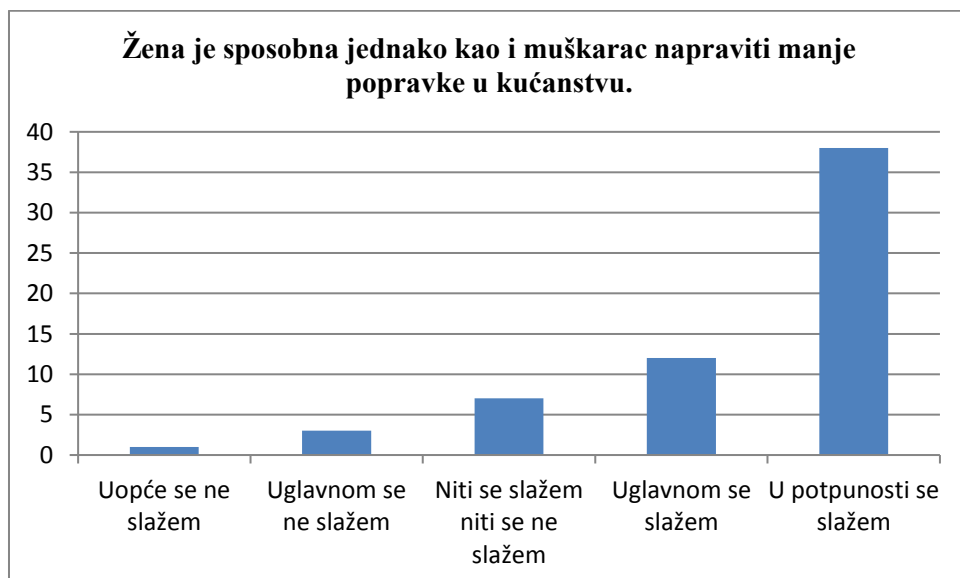

5.2. Stavovi očeva o roditeljskoj ulozi

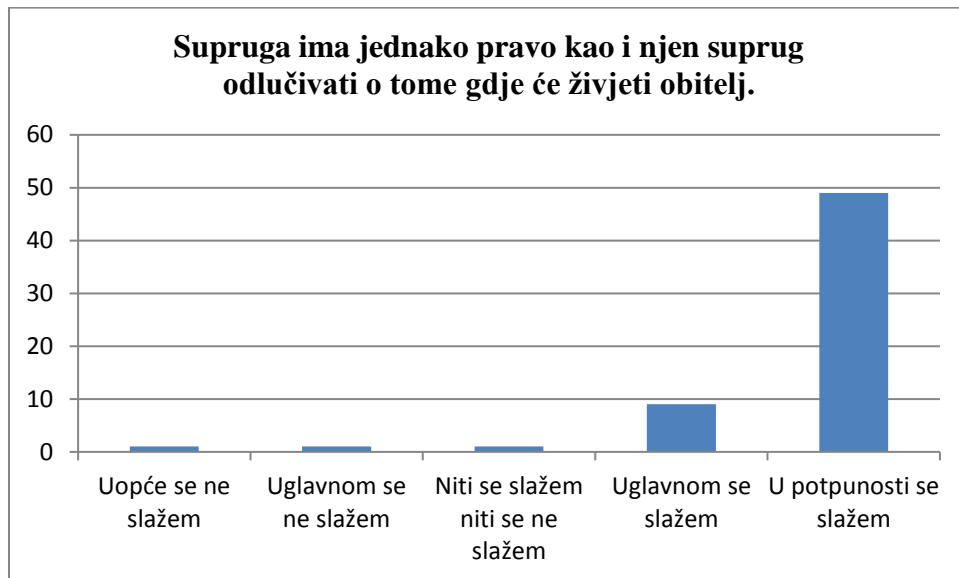

Kao što vidimo iz priloženog grafa, velika većina ispitanika se uopće ne slaže sa tvrdnjom da majci pripada odgovornost cijepljenja djeteta, a ne ocu. Čak 80.3% očeva odgovorilo je da se uopće ne slaže sa tom tvrdnjom.

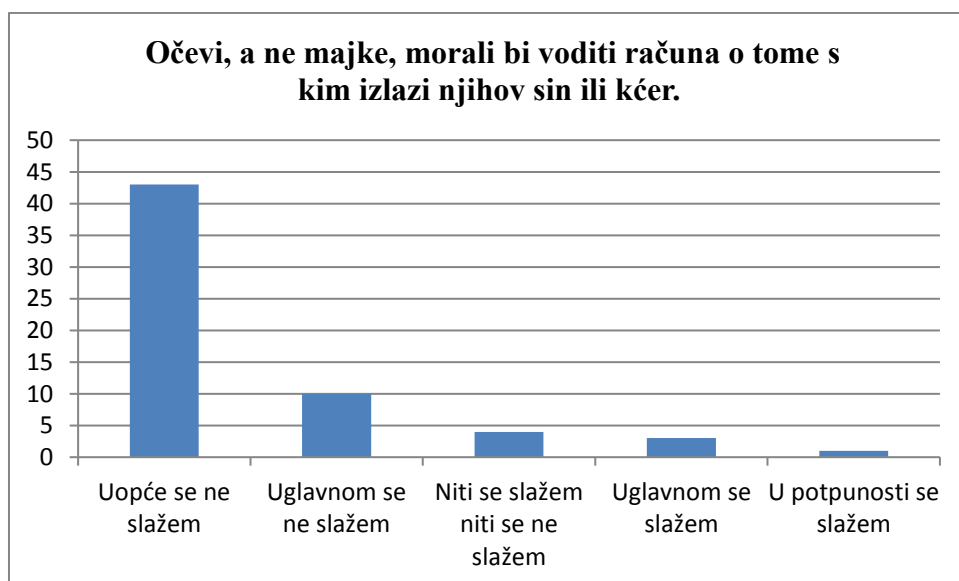

Iz priloženog grafa možemo vidjeti kako se većina očeva u potpunosti slaže sa tvrdnjom da je žena sposobna jednako kao i muškarac napraviti manje popravke u kućanstvu.

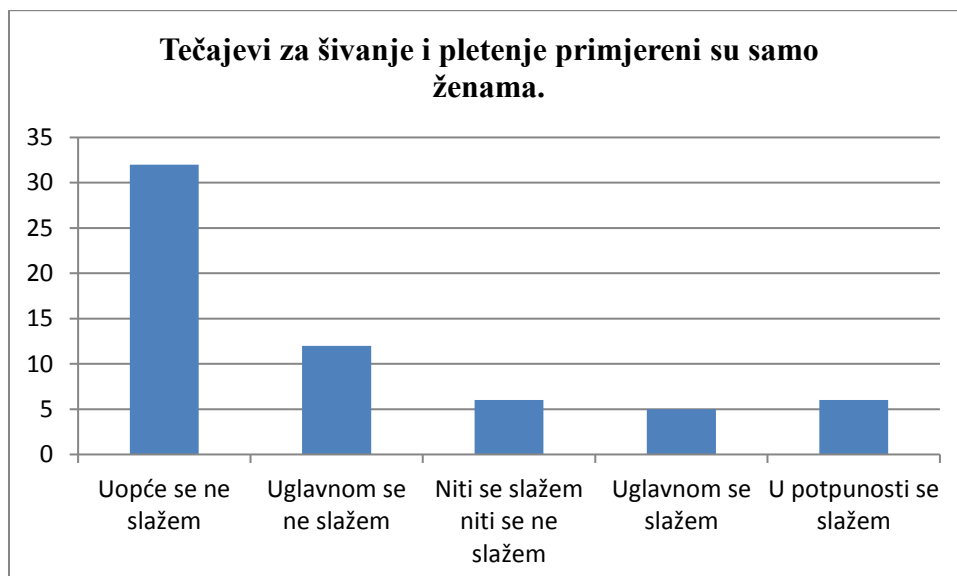

Čak 80.3% očeva je odgovorilo da smatra da supruga ima jednako pravo na odluku o tome gdje će njihova obitelj živjeti.

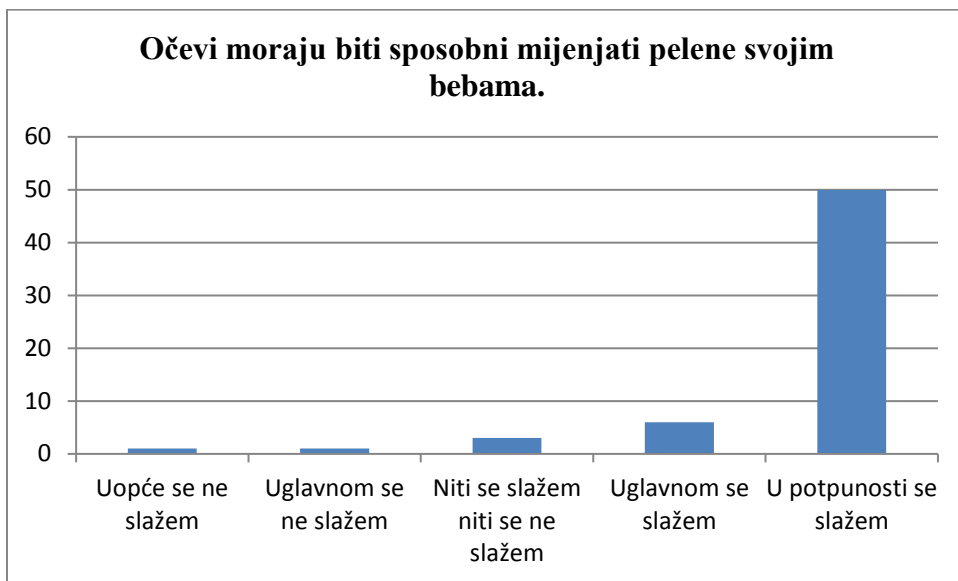

Iz ovog grafa vidimo da je 70.4% ispitanika odgovorilo kako se uopće ne slaže sa tvrdnjom da bi očevi, a ne majke, morali voditi računa o tome s kim izlazi njihovo dijete.

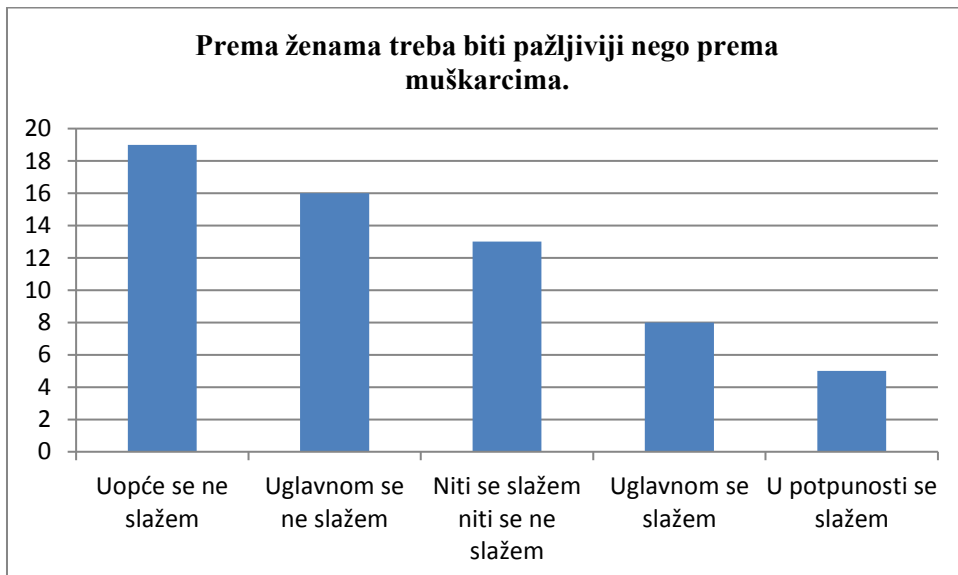
Na tvrdnju da su tečajevi za šivanje i pletenje primjereni samo ženama, 52.4% ispitanika odgovorilo je da se uopće ne slaže sa tom tvrdnjom. 9.8% njih je odgovorilo da se u potpunosti slažu. Odgovori su većinom podijeljeni na ovoj tvrdnji, te možemo vidjeti kako je 19.6% ispitanika odgovorilo kako se uglavnom ne slažu, dok je 9.8% njih odgovorilo kako se niti slažu, niti ne slažu.

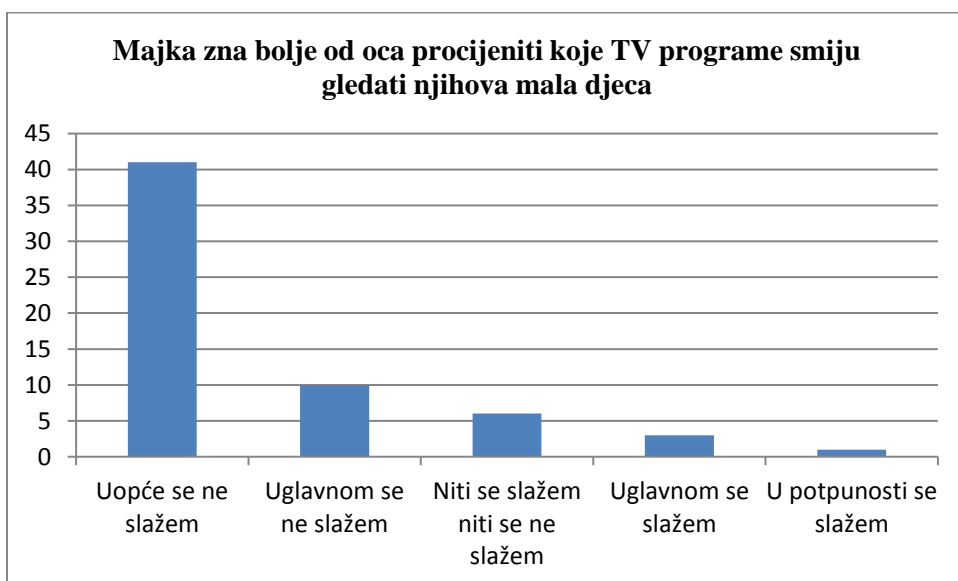
Velika većina ispitanika se u potpunosti složilo sa tvrdnjom da očevi moraju biti sposobni mijenjati pelene svojim bebama. Iz podataka vidimo kako je čak 81.9% očeva potvrdilo tu tvrdnju te se u potpunosti slažu s njom. Samo je jedan ispitanik odgovorio kako se uopće ne slaže s tom tvrdnjom.

Iz priloženog grafa možemo vidjeti kako većinski prevladava odgovor da se uopće ne slažu sa tvrdnjom kako briga o dječjim izvanškolskim aktivnostima bi uglavnom trebala biti majčina, a ne očeva. Statistički je 70.4% ispitanika odgovorilo kako se uopće ne slažu s tim.

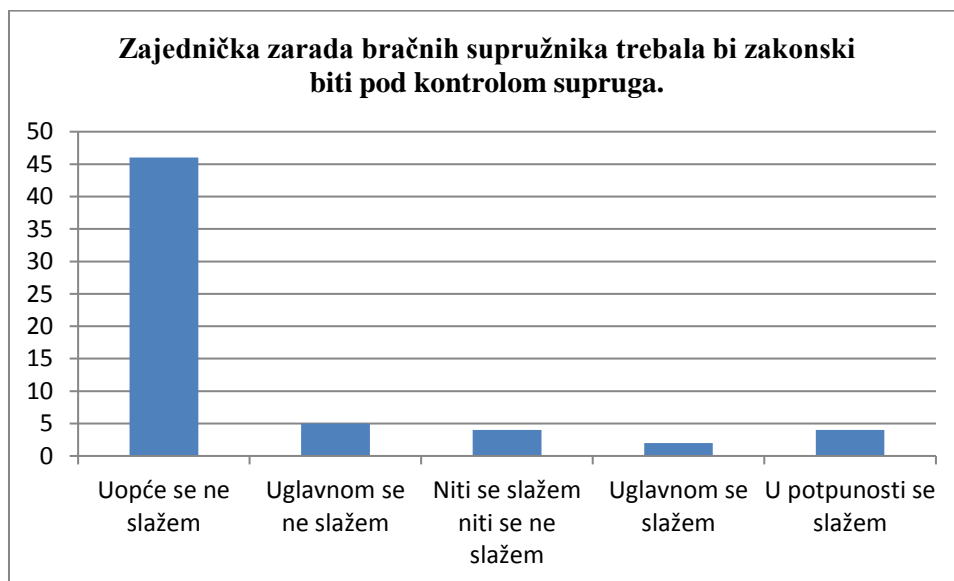

Tvrdnja da prema ženama treba biti pažljiviji nego prema muškarcima nam je dala podijeljene odgovore. 31.1% ispitanika odgovorilo je kako se uopće ne slaže sa tom tvrdnjom, 26.2% je odgovorilo kako se uglavnom ne slažu, 21.3% se niti slaže, niti ne slaže, 13.1% se uglavnom slaže sa tom tvrdnjom, dok se 8.1% ispitanika u potpunosti slaže da prema ženama treba biti pažljiviji nego prema muškarcima.

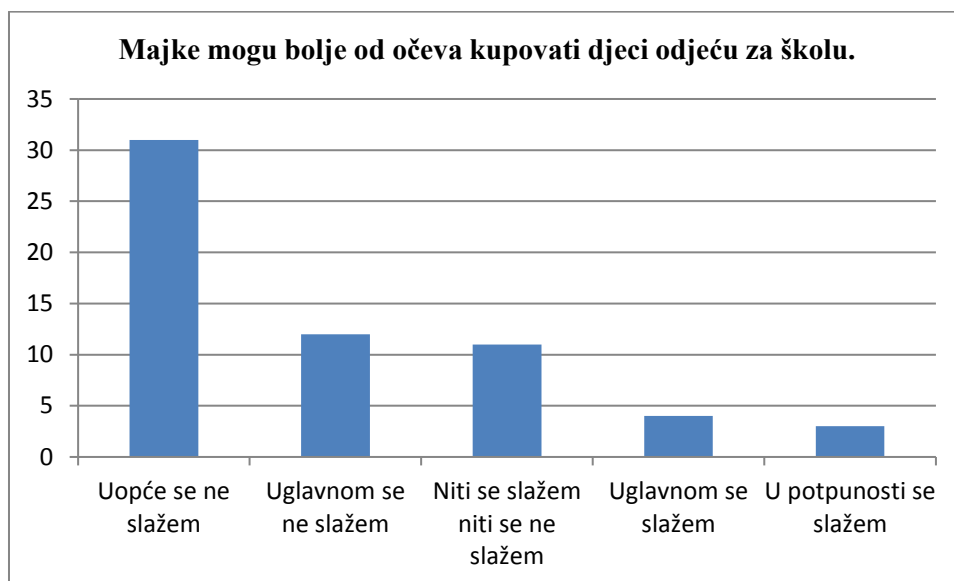

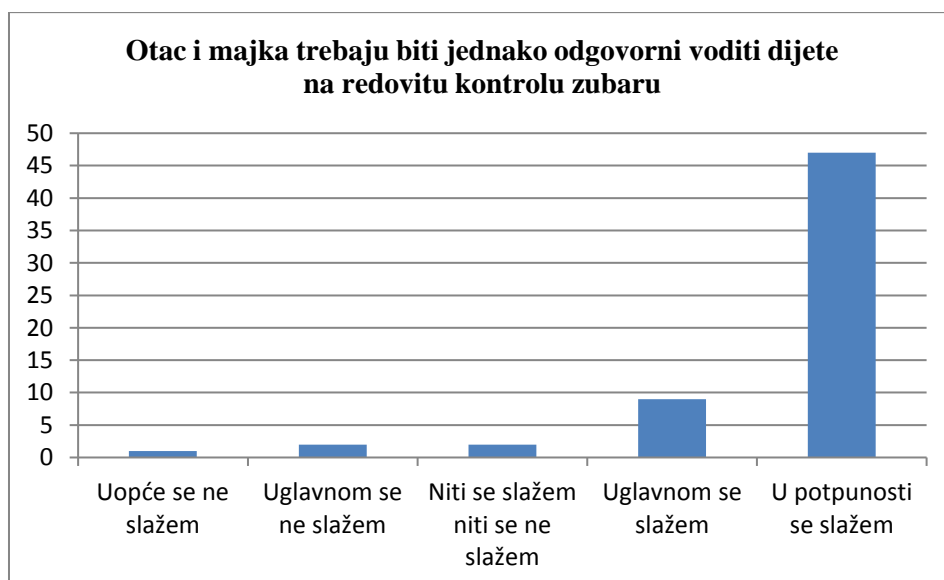
67.2% ispitanika odgovorili su da se uopće ne slažu sa tvrdnjom da majka zna bolje od oca procijeniti koje TV programe smiju gledati njihova mala djeca.

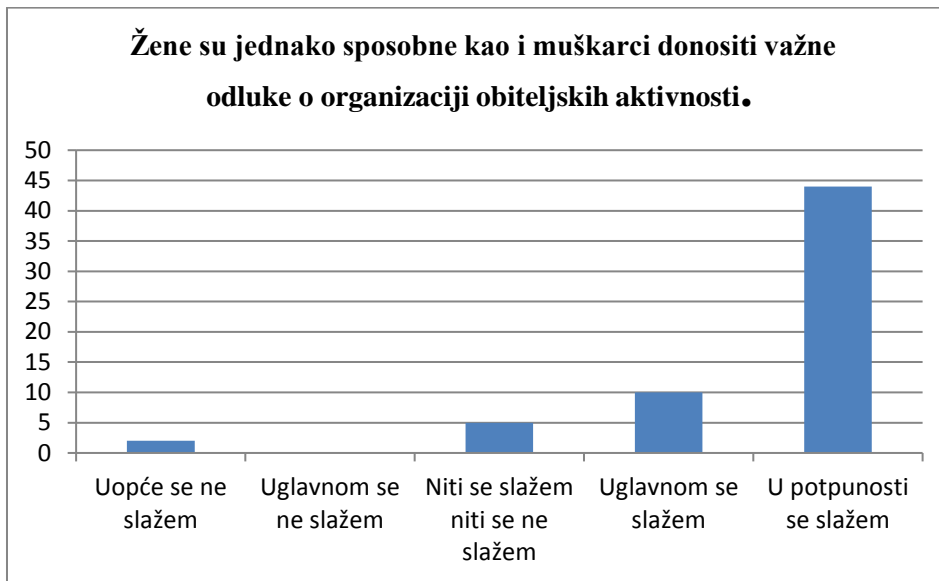
Nadalje, 75.4% ispitanika odgovorilo je kako se uopće ne slaže sa tom tvrdnjom, čak 6.5% njih odgovorilo je se u potpunosti slažu sa tom tvrdnjom.

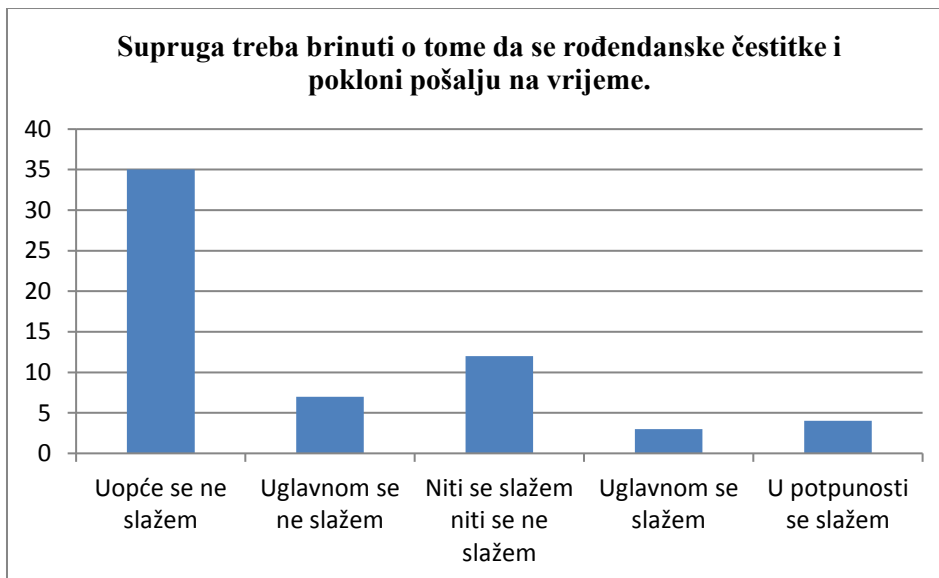
Očevi se većinski ne slažu sa tvrdnjom da majke mogu bolje od očeva kupovati djeci odjeću za školu. 50.8% ispitanika odgovorilo je da se uopće ne slažu sa tom tvrdnjom, dok je 19.6% odgovorilo da se uglavnom ne slažu.

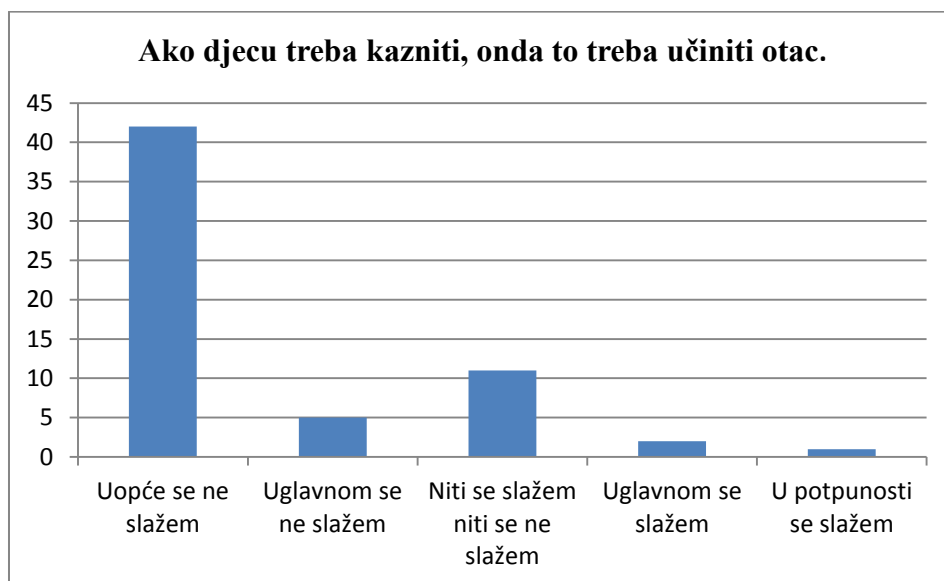
77% ispitanika odgovorilo je kako se u potpunosti slažu sa tvrdnjom da otac i majke trebaju biti jednako odgovorni voditi dijete na redovitu kontrolu zubaru.

Odgovor kako se u potpunosti slažu sa tvrdnjom da su žene jednako sposobne kao i muškarci donositi važne odluke o organizaciji obiteljskih aktivnosti odabralo je 72.1% ispitanika.

Na tvrdnju da supruga treba brinuti o tome da se rođendanske čestitke i pokloni pošalju na vrijeme, 57.3% ispitanika odgovorilo je da se uopće ne slaže. 19.6% ispitanika odgovorilo je da se niti slažu, niti ne slažu sa tom tvrdnjom.

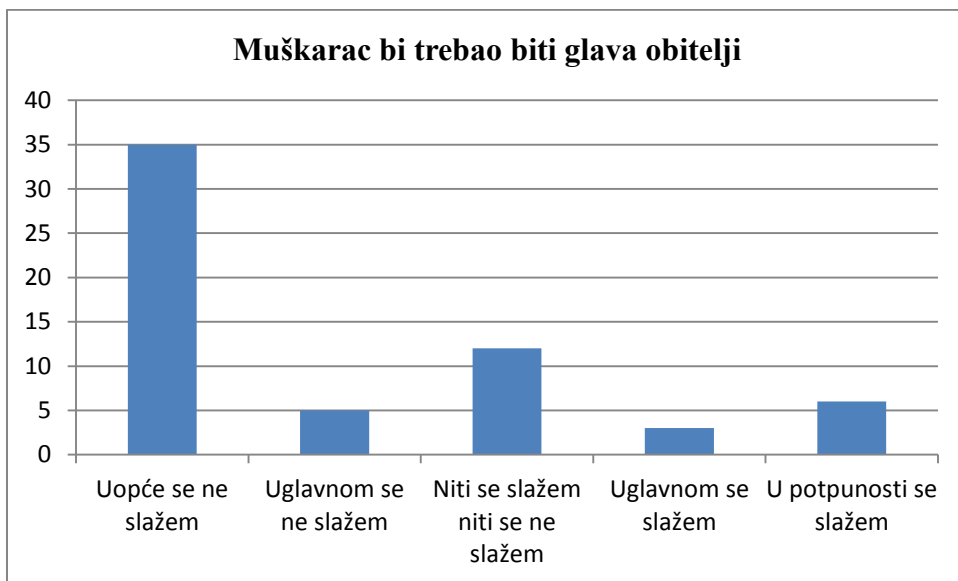

Velika većina ispitanika odgovorila je da se uopće ne slaže sa tvrdnjom da ako djecu treba kazniti, onda to treba učiniti otac. Statistički 68.8% dijeli to mišljenje. Jedan ispitanik odgovorio je kako se u potpunosti slaže sa tom tvrdnjom.

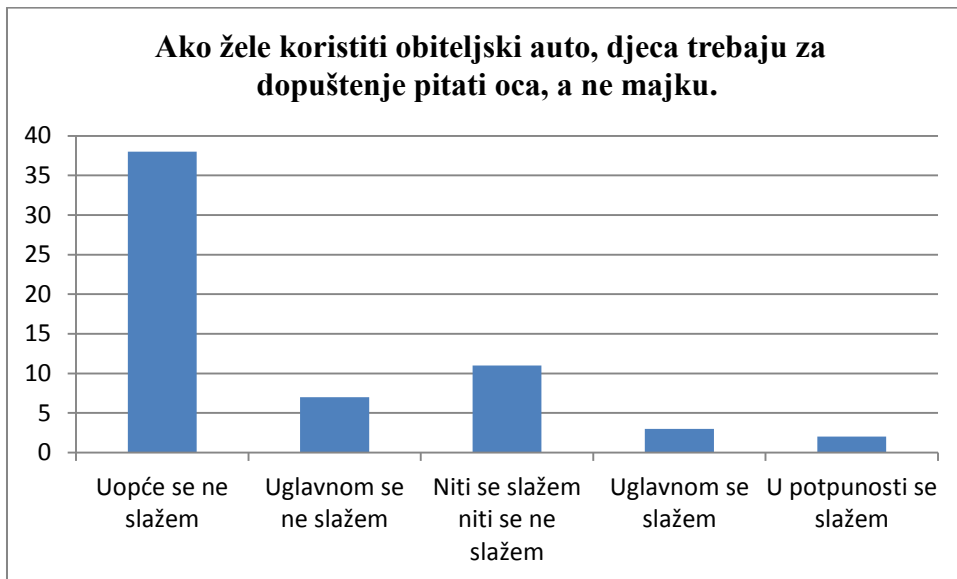

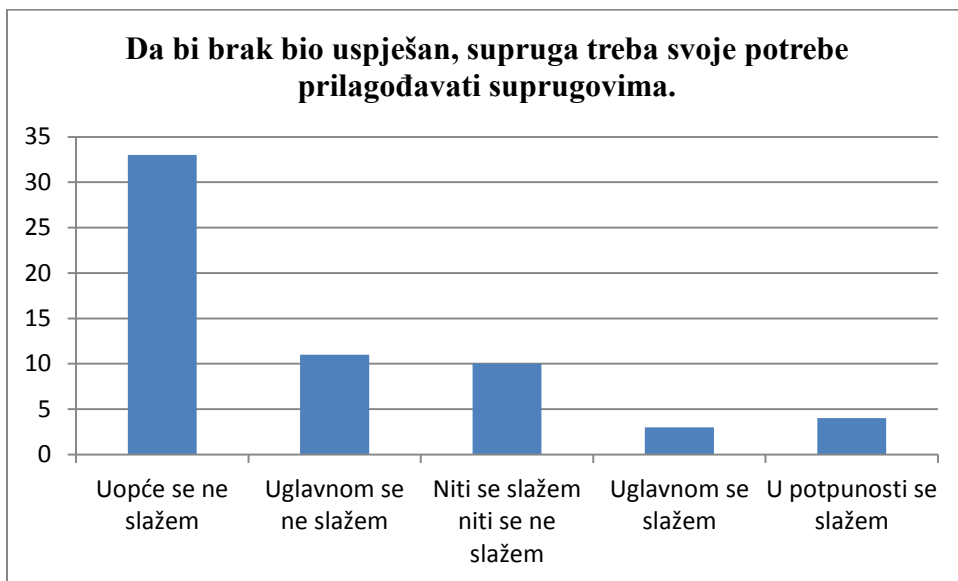
Na tvrdnju da zaposleni muškarac i žena moraju podjednako dijeliti kućne poslove 59% ispitanika odgovorilo je kako se u potpunosti slažu sa tom tvrdnjom. 13.1% njih je odgovorilo kako se niti slažu, niti ne slažu.

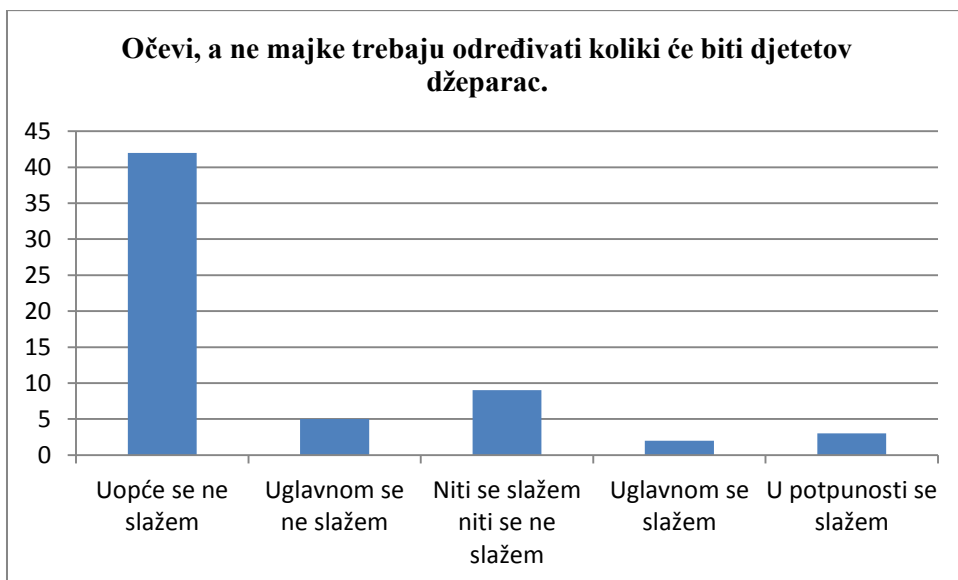
9.8% ispitanika odgovorilo je kako se u potpunosti slažu sa tvrdnjom da bi muškarac trebao biti glava obitelji, dok se većina, 57.3% ispitanika uopće ne slaže sa tom tvrdnjom.

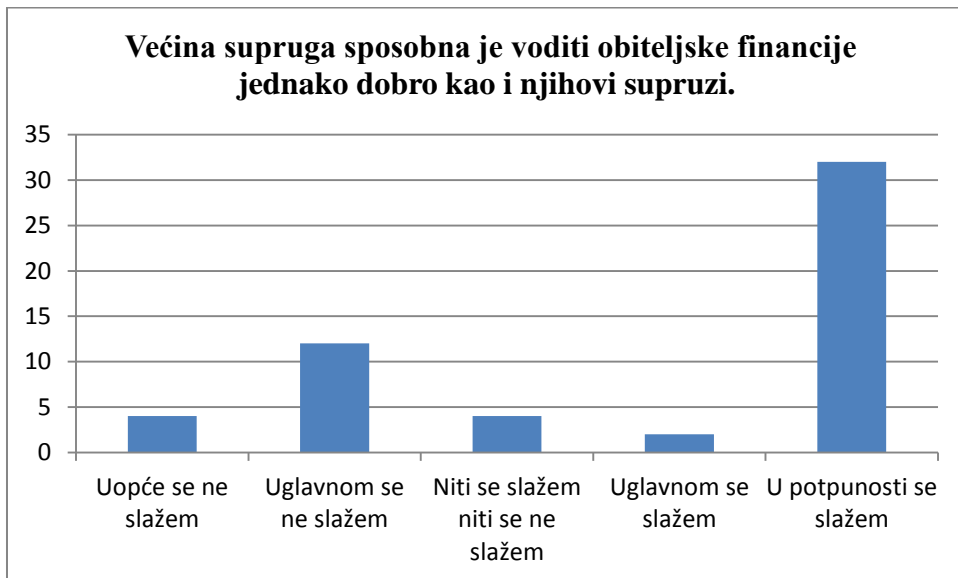
38 očeva smatra da za dopuštenje oko korištenja obiteljskog auta djeca trebaju pitati oba roditelja, stoga ih je 62.2% odgovorilo da se uopće ne slaže sa tvrdnjom da ukoliko dijete želi koristiti obiteljski auto, moraju pitati oca, a ne majku. 18% njih se niti slaže, niti ne slaže.

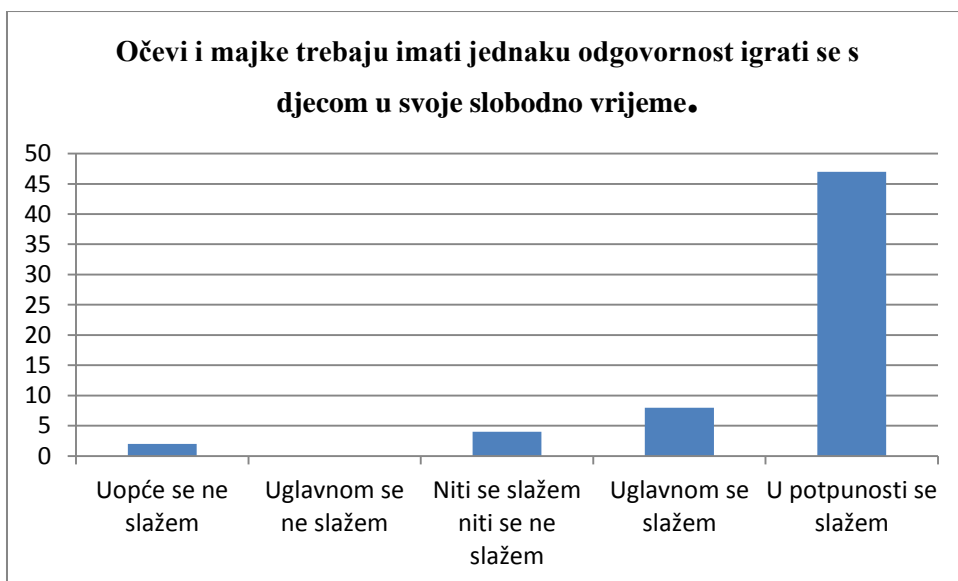
Većina ispitanika, 54% njih uopće se ne slaže sa tvrdnjom da bi brak bio uspješan, supruga treba svoje potrebe prilagođavati suprugovima. 7 ispitanika je odgovorilo da se ili uglavnom slažu, ili u potpunosti slažu sa tom tvrdnjom, što je statistički 11.4%.

Na priloženu tvrdnju da očevi, a ne majke trebaju određivati koliki će biti djetetov džeparac, velika većina je odgovorila da se uopće ne slažu s tim. Točnije njih 68.8%.

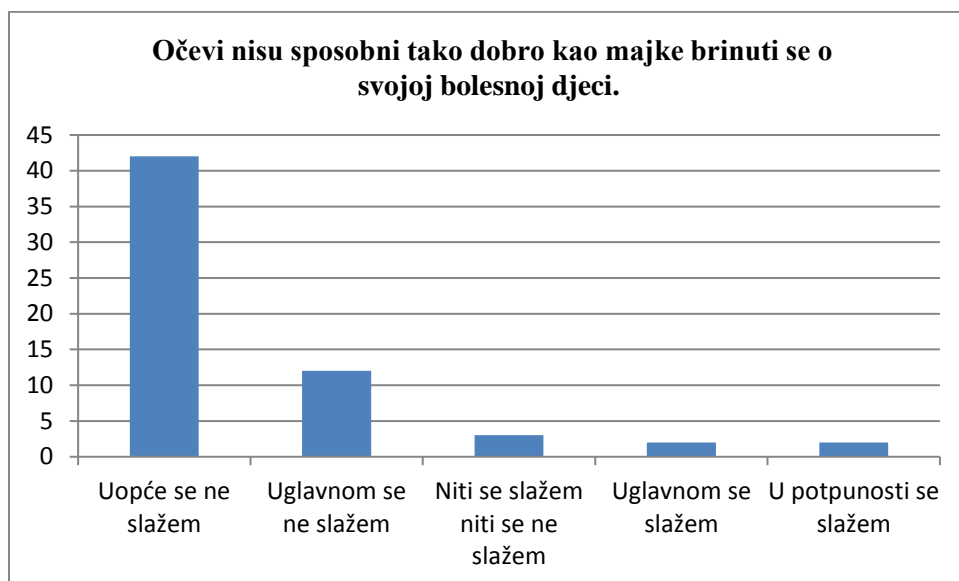

Na tvrdnju da je većina supruge sposobna voditi obiteljske financije jednako dobro kao i njihovi supruzi, 52.4% ispitanika u potpunosti se složilo. 26.1% se uopće ne slaže, ili uglavnom ne slaže sa tom tvrdnjom.

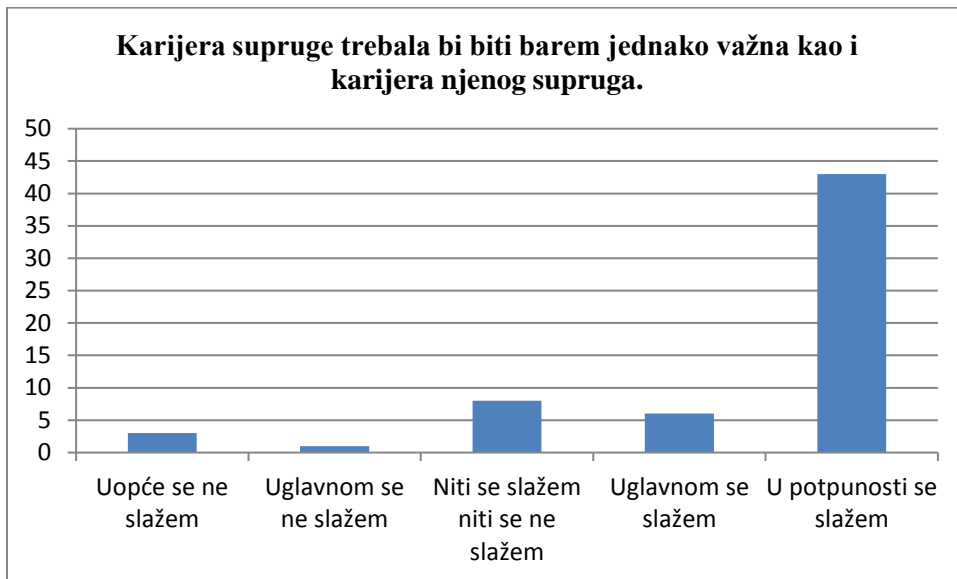

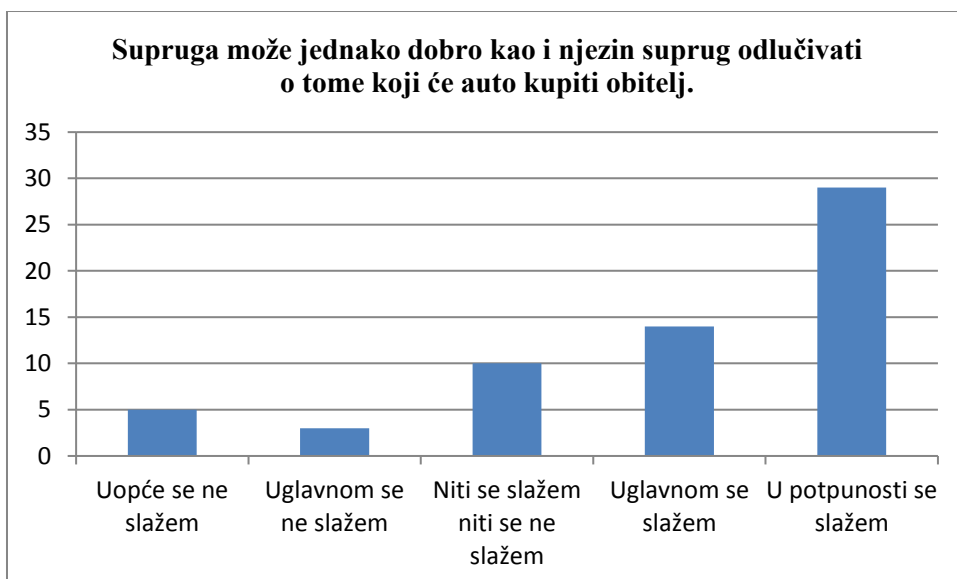
Velika većina ispitanika se u potpunosti složilo da očevi i majke trebaju imati jednaku odgovornosti igrati se s djecom u svoje slobodno vrijeme. Statistički je 77% ispitanika tako odgovorilo. Dvoje ispitanika se uopće nije složilo s tom tvrdnjom.

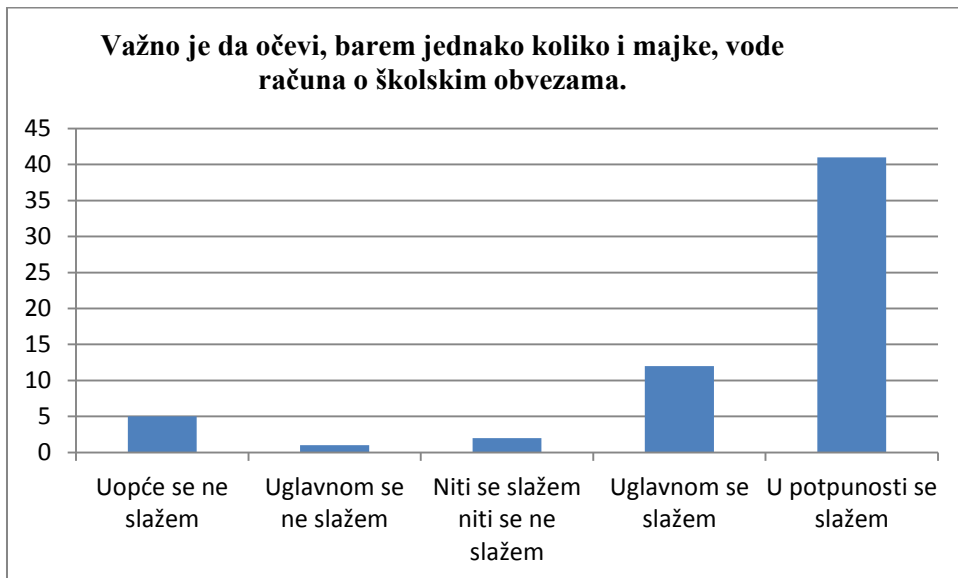
68.8% ispitanika odgovorilo je kako se uopće ne slažu sa tvrdnjom da očevi nisu sposobni tako dobro kao majke brinuti o svojoj bolesnoj djeci, dok se 19.6% uglavnom ne slažu. Dvoje ispitanika odgovorilo je kako se uglavnom slažu, dok je također dvoje navelo kako se u potpunosti slažu sa tom tvrdnjom.

70.4% ljudi složilo sa tvrdnjom da bi karijera supruge trebala biti barem jednako važna kao i karijera njenog supruga. Troje ispitanika ili 4.9% odgovorilo je kako se uopće ne slaže s tim.

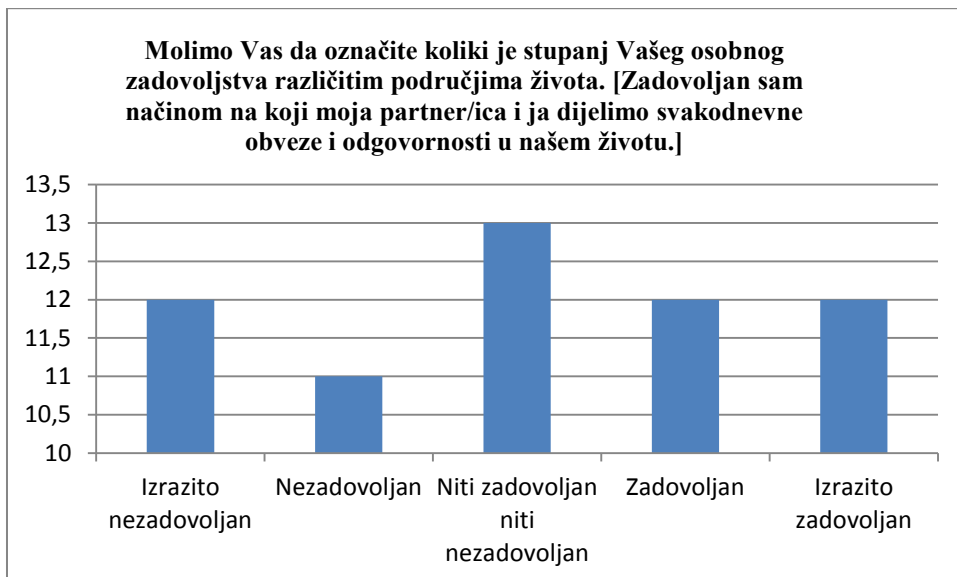
Na ovoj tvrdnji u mišljenja ispitanika su bila podijeljena, no većinski su odgovorili kako se u potpunosti slažu sa tvrdnjom kako supruga može jednako dobro kao i njezin suprug odlučivati o tome koji će auto kupiti obitelj. 47.5% je odgovorilo tim putem, dok se 13% ispitanika uopće ne slaže ili uglavnom ne slaže s tom tvrdnjom.

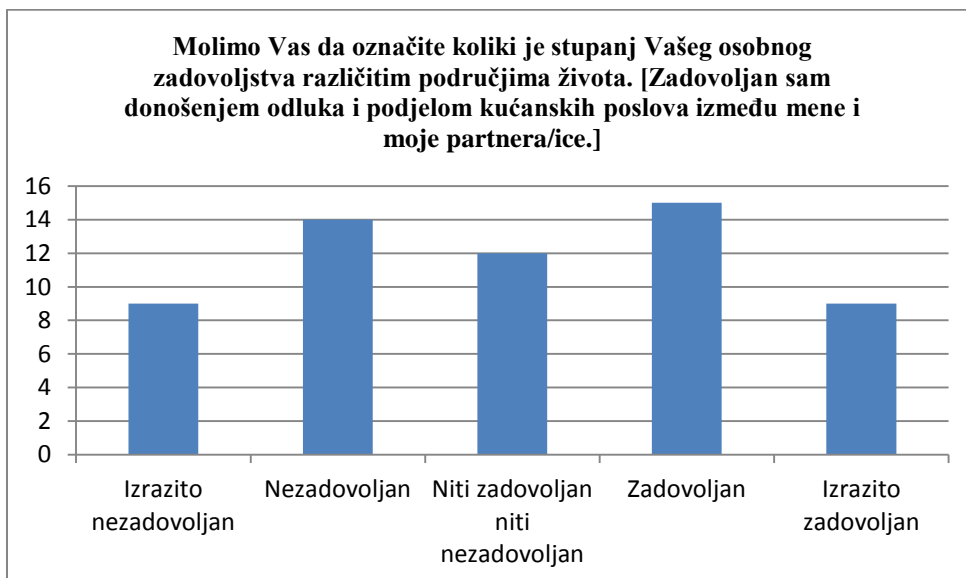
67.2% ispitanika se u potpunosti složilo da je važno da očevi, barem jednako koliko i majke, vode računa o školskim obvezama. 8.1% ispitanika odgovorilo je kako se uopće ne slažu sa tom tvrdnjom.

5.3. Stupanj osobnog zadovoljstva

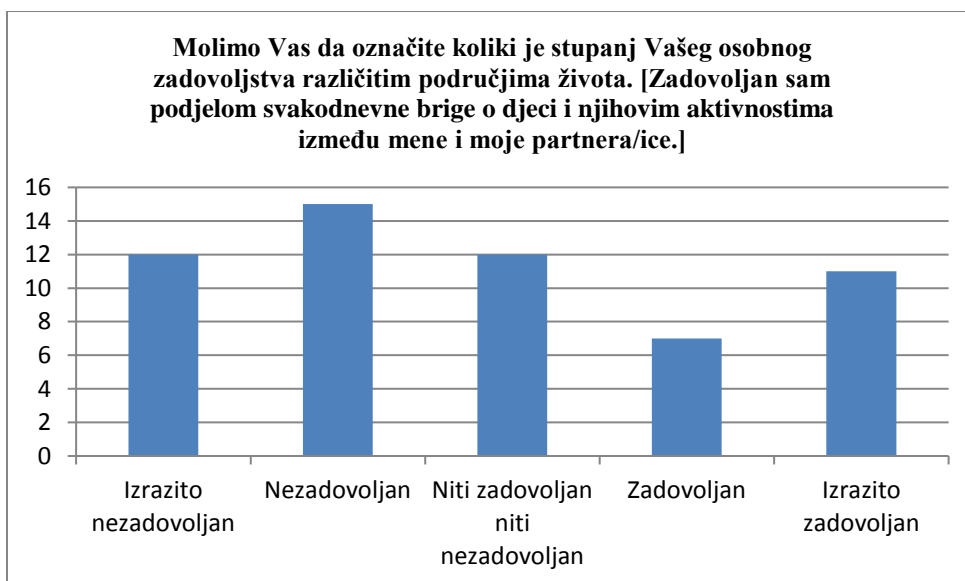

Iz priloženog grafa vidimo kako su podijeljena mišljenja vezana za raspodjelu između partnera svakodnevnih obveza i odgovornosti u njihovim životima. Prevlada odgovor da su niti zadovoljni, niti nezadovoljni raspodjelom, što je odgovorilo 21.3% ispitanika.

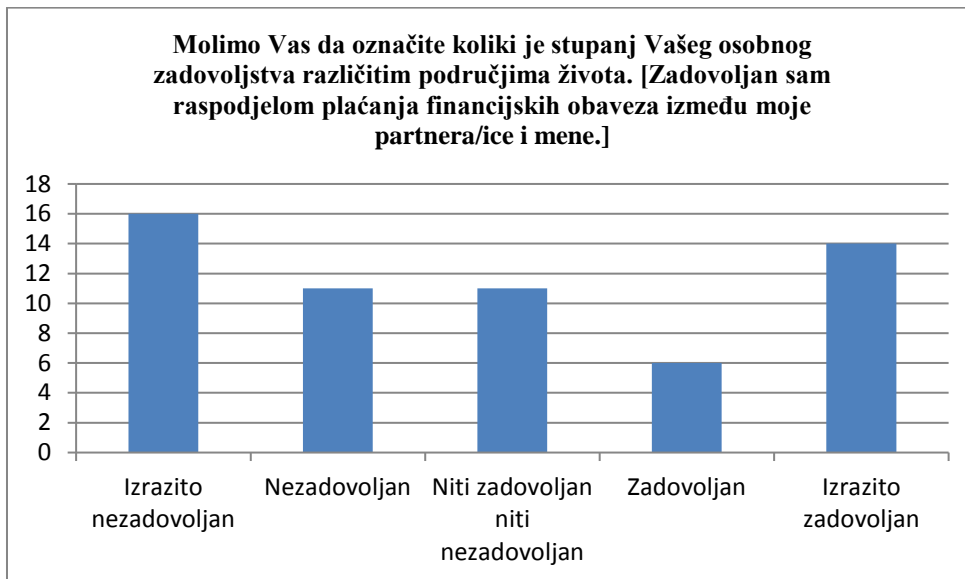

24.5% ispitanika je zadovoljno donošenjem odluka i podjelom kućanskih poslova između partnera, dok je 22.9% nezadovoljno. U ovom grafu također vidimo raspodijeljena mišljenja oko podjele kućanskih poslova i donošenjem odluka između partnera. Njih 19.6% niti je zadovoljno, niti nezadovoljno.

Ponavlja se trend podijeljenih mišljenja i kod ovog pitanja. 44.1% je izrazito nezadovoljno ili nezadovoljno oko podjele svakodnevne brige o djeci i njihovim aktivnostima između partnera, dok je 29.4% zadovoljno ili izrazito zadovoljno.

26.2% ispitanika izrazito je nezadovoljno raspodjelom financijskih obaveza između partnera, dok je 22.9% ispitanika izrazito zadovoljno. I u ovom grafu se vidi raspodijeljeno mišljenje oko zadanog pitanja. 18% ispitanika niti je zadovoljno, niti nezadovoljno.

6.RASPRAVA

Dobiveni rezultati istraživanja pokazuju kako ispitanici pokazuju tendencije prema ravnopravnom doživljavanju uloge oca i majke u obitelji. Pitanja su pokrivala različita dijelove obiteljskog, poslovnog i financijskog života ispitanika.

U segmentu mišljenja i stavova o obiteljskom životu, ispitanici odnosno očevi češće navode kako se slažu da majke i očevi trebaju biti ravnopravni u brizi za djecu. Rezultati su pokazali kako se većina slaže s tim da briga o liječenju, školskim obavezama, izvanškolskim aktivnostima djece, TV programima, odjeći koju djeca nose i veličinu džeparca treba biti ravnopravno raspodijeljena između očeva i majki. Dobiveni rezultati pokazuju kako očevi u današnje vrijeme smatraju kako očevi i majke trebaju ravnopravno sudjelovati u svim aspektima obiteljskog života i brige za djecu. Ovome u prilog govore i druga provedena istraživanja koja su ustanovila da kod mlađih muškaraca postoji trend većega uključivanja u život obitelji i bavljenje djecom. Uloga oca se mijenja – od tradicionalnoga oca koji se uglavnom brinuo za materijalnu sigurnost obitelji do suvremenoga oca uključenoga u odgoj i

brigu o djetetu. Percepcija očeva se sada znatno mijenja te oni preuzimaju različite odgovornosti koje su tradicionalno definirane kao majčinske uloge. Stereotipi o muževnosti i ženskosti polagano nestaju te se proširuju i stvaraju nove definicije ovih uloga u društvu (Cvrtnjak, Miljević-Rički, 2013).

U segmentu rodne ravnopravnosti stavovi ispitanika češće pokazuju kako doživljavaju muškarce i žene ravnopravnima u obiteljskim, poslovnim i financijskim aspektima života. Primjerice, velika slaganja se pokazuju na stavkama poput sposobnosti žena za popravke u kućanstvu, ravnopravne raspodjele financijske zarade, organizaciji obiteljskih aktivnosti, podjeli kućanskih poslova, ravnopravno posvećivanje vremena potrebama oboje partnera itd. Nešto manja odstupanja se pokazuju na određenim pitanjima, poput „Tečajevi za šivanje i pletenje primjereni su samo ženama“, potvrdno je odgovorilo čak 17,9% ispitanika, dok je njih 9,8% odgovorilo da se ne slaže niti slaže s ponuđenim stavom. Nadalje, veći broj ispitanika se složio s stavom da prema ženama treba biti pažljiviji nego prema muškarcima, njih 21,2%, a njih 21,3% se ne slaže niti slaže s ponuđenim stavom. Zanimljiv rezultat se pokazao i na stavu da majke mogu bolje od očeva kupovati djeci odjeću za školu, njih 11,4% je odgovorilo potvrdno, dok 18% je navelo da se ne slaže niti slaže s navedenom tvrdnjom. S tvrdnjom da je muškarac treba biti glava obitelji složilo se 14,7% ispitanika, dok je 19,6% navelo da se niti slaže niti se slaže s navedenom tvrdnjom.

Iako većina ispitanika pokazuje veće slaganje s stavovima o važnosti ravnopravnosti između muškaraca i žena u određenim segmentima života, dio njih iskazuje i neslaganje. Ove rezultate možemo pripisati prethodno ustaljenim stereotipima o rodnim ulogama koje imaju muškarci i žene. No, pozitivno je kako većina ispitanika ipak iskazuje tendenciju ka važnosti ravnopravne raspodjele u obiteljskim, poslovnim i financijskim aspektima života.

U segmentu zadovoljstva s ravnopravnošću podjele svakodnevnih obaveza i odgovornosti u njihovom vlastitom životu, rezultati pokazuju kako je gotovo jednak broj ispitanika naveo da su zadovoljni 39,2% i nezadovoljni 37,6% podjelom odgovornosti. Većina ispitanika navodi kako su relativno nezadovoljni podjelom svakodnevne brige o djeci i njihovim aktivnostima 44,1%, zadovoljstvo su izrazili njih 29,4 %. Nadalje, većina ispitanika izražava

**CENTAR
ZA KULTURNE
DJELATNOSTI**

nezadovoljstvo podjelom financijskih obaveza između njih i partnerice, njih 44,2%, dok je njih 32,7% zadovoljno podjelom.

Naposljetku, rezultati pokazuju kako stavovi ispitanika i njihova vlastita situacija nisu u potpunom skladu. Naime, većina njih iznosi kako su relativno nezadovoljni podjelama odgovornosti, brigom oko djece i financijskim obavezama između njih i partnerice u svom vlastitom životu. Postoji mogućnost da su ispitanici nezadovoljni vlastitom životnom situacijom zbog raznih čimbenika, prije svega moguće je kako majke i očevi još uvijek preuzimaju rodne uloge koje su definirane u prošlosti te su još opstale i u današnje vrijeme. Stavovi ispitanika ukazuju na to da postoji želja za većom ravnopravnosti u odnosima iako realna iskustva nisu takva.

7.ZAKLJUČAK

Rezultati provedenog istraživanja pokazuju kako očevi u Hrvatskoj pokazuju da doživljavaju ulogu majke i očeva ravnopravno u podjeli obiteljskih obaveza i brizi za djecu. Također, pokazuje se slaganje ispitanika s stavovima o važnosti ravnopravnosti između muškaraca i žena u ostalim životnim segmentima. Pokazala su se nešto manja odstupanja, gdje se primjećuje da određeni dio ispitanika pokazuje neslaganje ili ravnodušnost prema pitanjima o ravnopravnosti u podjeli obiteljskih, financijskih i drugih obaveza. Ovakvi rezultati su bili očekivani s obzirom na moguće postojanje rodno uvjetovanih stereotipa iz prošlosti koji su se održali do danas. Također, zanimljiv podatak su rezultati koji pokazuju kako se stavovi ispitanika ne slažu u tolikoj mjeri s iskustvom iz vlastitog života ispitanika. Tako dio očeva iskazuje nezadovoljstvo u nedostatku ravnopravne podjele obaveza između njih i partnera/ice.

Za buduća istraživanja bi bilo korisno dodatno ispitati razlike koje su se pojavile u stavovima ispitanika u odnosu na njihovo iskustvo podjele obaveza s partnerom/icom. Također, istraživanje bi trebalo pokriti stavove i iskustva majki i očeva kako bi se dobila potpunija slika (ne)ravnopravnosti roditeljskih uloga u Hrvatskoj.

**CENTAR
ZA KULTURNE
DJELATNOSTI**

8.LITERATURA

Cvrtnjak, Miljević-Ridički, (2013.) „Očevi nekad i danas“, Učiteljski fakultet u Zagrebu.

Dumont, C., & Paquette, D. (2013). What about the child's tie to the father? A new insight into fathering, father–child attachment, children's socio-emotional development and the activation relationship theory. *Early Child Development and Care*, 183(3-4), 430-446.

Jugović, I. (2004). „Zadovoljstvo rodnim ulogama.“ Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.

Puhanić, (2017.) „Odrastanje u nepotpunoj obitelji“, Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku.

Raboteg-Šarić, Z., Pećnik, N. i Josipović, V. (2004). „Jednoroditeljske obitelji: osobni doživljaji i stavovi okoline“ Ljetopis socijalnog rada, vol 11 (2), Zagreb.

URL1: Udruga za ravnopravno roditeljstvo <https://www.ravnopravno-roditeljstvo.com/>

URL2: Obiteljski centar Primorsko-goranske županije (<https://www.css-ri.hr/obiteljski-centar-pgz>)

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo za demografiju,
obitelj, mlade i socijalnu politiku